

Delredovisning av Uppdrag att genomföra kunskapshöjande insatser för att förebygga och motverka antimuslimsk rasism (A2024-00870)

Sammanfattning

Myndigheten för stöd till trossamfund (SST), i samverkan med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF), har fått regeringens uppdrag att under perioden 20 juni 2024 till 1 mars 2027 genomföra kunskapshöjande insatser riktade till kommuner för att förebygga och motverka antimuslimsk rasism. En central del av uppdraget är att ta fram och sprida en vägledning för kommuner i syfte att öka kunskapen om människors utsatthet för fientlighet mot muslimer. Vägledningen ska också ge kommuner stöd i frågor som rör dialog och samverkan med muslimska trossamfund och organisationer i civilsamhället.

Denna första delredovisning ger en översikt av de aktiviteter som genomförts sedan uppdragets inledning samt en framåtblick på planerade insatser. Under den första fasen har fokus legat på att etablera projektets struktur, inleda samverkan med relevanta aktörer och identifiera befintlig kunskap. Ett omfattande arbete har genomförts för att skapa stabila ramar för det fortsatta uppdraget, inklusive att upprätta en projektplan, bjuda in kommuner till deltagande, tillsätta en referensgrupp och myndighetsgrupp samt påbörja ett forskningssamarbete.

Effekterna av de genomförda insatserna kommer att analyseras vidare i de kommande redovisningarna, och mer detaljerade förslag på fortsatt arbete presenteras i slutredovisningen av uppdraget.

Inledning och bakgrund till uppdraget

Den 20 juni 2024 fick Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) i samverkan med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) i uppdrag av regeringen att genomföra kunskapshöjande insatser för att förebygga och motverka antimuslimsk rasism. Uppdraget syftar till att ta fram och sprida en vägledning riktad till kommuner för att öka kunskapen om människors utsatthet för fientlighet mot muslimer samt att stödja kommuners dialog med muslimska trossamfund och organisationer i civilsamhället. Utifrån det givna uppdraget har tre mål formulerats i projektet, vilka har legat till grund för framtagandet av en projektplan och -struktur.

1. Kommunerna ska få ökad kunskap om människors utsatthet för fientlighet mot muslimer.
2. Kommunerna ska ha verktyg för att föra dialog med det muslimska civilsamhället.
3. Statliga myndigheters insatser riktade till allmänheten gällande antimuslimsk rasism ska förbättras, liksom deras stöd till kommuner i frågan.

Uppdraget sträcker sig från juni 2024 till mars 2027 och genomförs i nära dialog med relevanta aktörer, inklusive kommuner, civilsamhällsorganisationer och myndigheter. Denna första delredovisning beskriver de aktiviteter som genomförts under uppdragets inledande fas samt planerade insatser framöver.

Genomförda aktiviteter

Under den första fasen av uppdraget har fokus legat på etablering av strukturer, kartläggning av befintlig kunskap och inledande samverkan. Följande insatser har genomförts.

Etablering av projektorganisation

En myndighetsövergripande **projektgrupp** med deltagare från SST och MUCF har bildats med ansvar för genomförandet av uppdraget och en intern struktur för styrning och samverkan har etablerats. SST har utsett en **samordnare** för de insatser som myndigheten ska genomföra. En detaljerad **projektplan** har tagits fram, vilket skapar en stabil grund för det fortsatta arbetet.

Som en del av arbetet med att etablera internationella samarbeten har SST även inlett en process för att formalisera ett samarbete med **European Coalition of Cities Against Racism (ECCAR)**. Genom detta samarbete kan projektet dra nytta av internationella erfarenheter och bästa praxis från andra länder i arbetet med att bekämpa antimuslimsk rasism på lokal nivå.

Kartläggning och spridning av befintlig kunskap och material

Arbetet ska vara förankrat i aktuell forskning och annan insamlad data, exempelvis i form av myndighetsrapporter. Internationella erfarenheter av lokalt arbete mot antimuslimsk rasism ska beaktas. Eftersom strukturerad kunskap om hur antimuslimsk rasism upplevs och arbetas med på lokal nivå i hög utsträckning saknas, ska projektet själv inhämta sådan kunskap genom studiebesök och dialog med berörda parter.

För att säkerställa ett forskningsbaserat angreppssätt har SST ingått ett samarbete med **Marie Cederschiöld högskola**, där forskare har inlett ett uppdrag med att genomföra en studie som kommer att ligga till grund för den vägledning som ska tas fram. Forskarna arbetar i nära samverkan med SST och en forskningsplan har utformats, vilken kommer att genomgå etikprövning. Sammanställning av befintlig forskning och rapporter har påbörjats. Den primära datainsamlingen planeras genomföras under 2025, och den slutliga rapporten beräknas publiceras i slutet av 2026. Forskarna rapporterar kontinuerligt sina resultat till SST.

SST har också ingått ett avtal med Makadam förlag och författaren Göran Larsson om att ge ut en nytugåva av *Muslimerna kommer!*, en lättillgänglig och relevant introduktionsbok till antimuslimsk rasism, vilken kommer att användas löpande i projektets kunskapshöjande aktiviteter.

Inom ramen för kunskapshöjande insatser har SST även genomfört en **internutbildning** om antimuslimsk rasism, vilket har bidragit till att stärka myndighetens egen kompetens och förmåga att hantera frågan. Vidare har Isak Reichel, SST:s myndighetschef, deltagit i en europeisk konferens om antimuslimsk rasism, arrangerad av EU-kommissionen i Haag, vilken

arrangerades som ett led i det nätverk mot islamofobi som EU:s samordnare mot antimuslimsk rasism (Marion Lalise) håller på att sätta samman.

Under 2025 kommer kunskapshöjande insatser riktade till kommunerna att påbörjas, bland annat i samband med myndighetens årliga konferens vilken arrangeras i samverkan med SKR.

Samverkan och dialog

Projektet ska genomföras i samverkan med berörda enskilda, det muslimska civilsamhället, engagerade kommuner och relevanta myndigheter samt SKR. Det är centralt att projektets process och resultat upplevs som användbart av kommuner, relevant och korrekt av berörda enskilda samt i linje med relevanta myndigheters övriga arbete på området.

För att säkerställa en bred förankring av arbetet har en **referensgrupp** med företrädare från det muslimska civilsamhället etablerats. Gruppen kommer att träffas två gånger per år för att ge återkoppling och bidra med expertis och erfarenheter. Det första mötet har genomförts och har givit värdefulla perspektiv på hur vägledningen kan utformas.

För att förankra arbetet i det offentliga Sverige har en **myndighetsgrupp** tillsatts med deltagare från Diskrimineringsombudsmannen (DO), Forum för levande historia (FLH), Institutet för mänskliga rättigheter och Länsstyrelserna. Gruppen kommer att mötas regelbundet för att bidra med expertis och säkerställa att uppdraget samordnas med andra myndigheters insatser på området. Det första mötet kommer att genomföras inom kort.

Ett arbete har även inletts för att involvera kommuner i dialogprocessen. I ca 10 utvalda **undersökningskommuner** ska dialogmöten arrangeras, med relevanta företrädare för kommunen, det muslimska civilsamhället och muslimska medborgare. Målsättningen med dialogmötena är att inhämta kunskap om hur kommunerna arbetar i dagsläget, hur arbetet upplevs av det lokala muslimska civilsamhället och andra medborgare, på vilka sätt de närvarande muslimska personerna upplever rasism i verksamheter och på områden som är kommunens ansvar samt vad de skulle önska att kommunen ytterligare gjorde. Inbjudan till undersökningskommuner har skickats ut och cirka 10 kommuner har hittills bekräftat sitt deltagande. Inledande samtal kommer snart att hållas för att planera genomförandet av dialogmöten och informationsinsamling. Dessa dialoger är centrala för att kartlägga kommunernas befintliga arbete och identifiera vilka stöd och resurser som behövs för att förbättra hanteringen av antimuslimsk rasism på lokal nivå. Övriga förberedelser inför kommunbesöken, såsom inköp av profilprodukter, har genomförts.

Planerade aktiviteter

Under 2025 kommer fokus att ligga på genomförandet av **dialogmöten** i undersökningskommunerna samt på att säkerställa att vägledningen utvecklas i nära samverkan med relevanta aktörer. Särskilda möten kommer att hållas med muslimska ungdomsorganisationer och kvinnoorganisationer för att fånga upp deras erfarenheter. Baserat på insamlad information och i samverkan med relevanta aktörer påbörjas arbetet med att ta fram den vägledning som ska spridas till kommuner. Ett ramverk för hur vägledningen och

andra resultat ska spridas till kommuner kommer att utformas. En aktivitet planeras också för att uppmärksamma **Internationella dagen mot islamofobi den 15 mars**.

Myndighetens bedömning

Uppdraget har under sin inledande fas etablerat viktiga strukturer och relationer för det fortsatta arbetet. De första stegen har tagits i att samla in kunskap, involvera nyckelaktörer och planera de insatser som kommer att genomföras under 2025. Arbetet löper enligt plan, och kommande steg kommer att inkludera dialogmöten med kommuner och arbetet med framtagandet av vägledningen.

De utmaningar som kan finnas i projektet ligger framför allt i kommunernas engagemang och deltagande. För att säkerställa kommunernas aktiva deltagande i dialogerna krävs fortsatt relationsbyggande och anpassning av insatserna efter lokala förutsättningar. Uppdraget involverar flera myndigheter, civilsamhällesorganisationer och kommuner, vilket kräver en tydlig struktur för samverkan och informationsutbyte. Därutöver ser vi att det idag finns en begränsad systematisk kunskap om kommuners arbete med att motverka antimuslimsk rasism. Det upphandlade forskningsstödet är därför en viktig del i projektets genomförande.

Nästa delredovisning kommer att ge en djupare bild av resultaten från dialogmötena i undersökningskommunerna, insamlad forskning och det fortsatta arbetet med att utveckla vägledningen. SST bedömer att uppdraget kommer att kunna genomföras på utsatt tid och i nuläget svarar mot regeringens intentioner bakom uppdraget. Myndigheten ser också att behoven av kunskapshöjande åtgärder på området är stora.

Delredovisningen har avgivits av Isak Reichel, direktör för Myndigheten för stöd till trossamfund.

Föredragande har varit projektledare för uppdraget, Mirjam Katzin.

Ekonomisk redovisning för 2024, SST

Intäkter

Utbetalt bidrag 1 500 000

Kostnader

Löner och sociala avgifter

Projektledare 120 357

Utredare/Handläggare 306 246

426 603

Kontor, resor och revision

Indirekta kostnader 371 133

Resor 35 776

Revision 0

406 909

Övriga kostnader

Övriga personalkostnader 1 800

Böcker/Pren/Tryckn 20 000

Övriga varor 37 591

Övriga konsulttjänster 8 903

Övriga tjänster 316 853

385 147

Summa kostnader

1 218 658

Att återbetala

281 342

